ROK IV

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Nº 4

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 15 LUTEGO 1929 R.

KOLEJOWE TARYFY WYJĄTKOWE

Ministerstwo Komunikacji przystępuje do zakończenia prac nad rewizją i budową nowej taryfy kolejowej. Ostatnim etapem tych prac jest ułożenie taryf wyjątkowych, mających obniżyć koszty przewozu dla transportów o zupełnie specjalnym charakterze. Brane są tu pod uwagę przedewszystkiem taryfy eksportowe, oraz taryfy na przewóz surowców i półproduktów o charakterze masowym.

Ilość taryf eksportowych w przemyśle chemicznym nie jest zbyt liczna, przemysł ten bowiem w mniejszym niż inne stopniu jest obliczony na eksport, i raczej zainteresowany w ukształtowaniu stosunków wewnętrznych. To też prace nad wyjątkowemi taryfami eksportowemi polegały na utrzymaniu istniejącego stanu rzeczy z zachowaniem wysokości dotychczasowych stawek, gdyż tranzakcje eksportowe — specjalnie zaś długoterminowe umowy z zagranicą — nie pozwalają na zmianę kalkulacji. Ustalono więc taryfy na wywóz węgla drzewnego, kwasu solnego, chloranu potasu, produktów suchej destylacji drzewa, sody, karbidu, żelazocyjanków oraz błękitów, ultramaryny, kleju i t. d. Nowością jest wprowadzenie taryfy wyjątkowej na wywóz materjałów wybuchowych, których eksport do państw bałtyckich rozpoczęto niedawno, w związku z przyznaniem zwrotu ceł przy wywozie.

Większe trudności natomiast nastręczała sprawa budowy taryf wewnętrznych na surowce i półprodukty. Dotychczasowy stan rzeczy nie był zadawalający i w wielu wypadkach koszty przewozu w nadmierny sposób obciążały te produkty, zachodziła więc potrzeba obniżenia stawek przewozowych. Ponieważ jednak stawki w nowej taryfie zostaną podwyższone nie mniej niż o 20%, przeto Ministerstwo Komunikacji zamierzało zastosować konsekwentnie tę zasadę i dla przemysłu chemicznego. W rezultacie — uzgodnienie postulatów z Min. Komunikacji nie było rzeczą łatwą, niemniej jednak doprowadziło do względnie pozytywnych wyników.

W pierwszym rzędzie stworzona została zupełnie specjalna taryfa dla nawozów sztucznych, niższa w wielu wypadkach od obecnej. Min. Komunikacji zrzekło się przytem zysku z tytułu przewozu nawozów, pragnąc poprzeć intensyfikację produkcji rolnej. Oczywiście, straty tą drogą poniesione przez Ministerstwo mają charakter raczej względny, gdyż wzmożone obroty produktami rolnemi — jako rezultat akcji nawożenia — podwyższą dochodowość kolei. Konsekwencją tej zasady było również stworzenie taryf wyjątkowych na surowce służące do fabrykacji nawozów sztucznych, przytem w zasadzie wysokość tych taryf pozostała bez zmiany. Następnie ustalone zostały taryfy wyjątkowe na przewóz produktów suchej destylacji węgla, przytem dotyczą one smoły do budowy dróg, paku do wyrobu brykietów, olejów impregnacyjnych do nasycania podkładów i t. d.

Pomyślnie rozwiązane zostały taryfy wyjątkowe dla olejarni, których rozwój hamowany był dotąd brakiem tanich taryf na surowce, co powodowało deficytowość olejarni.

Również przyznany został cały szereg taryf wyjątkowych na surowce dla przemysłu tłuszczowego, suchej destylacji drzewa i innych. Rozwiązane zostało korzystnie zagadnienie kosztów przewozu soli przemysłowej do fabryk chemicznych; obecne stawki przewozowe kształtowały się na niedalekich stosunkowo przestrzeniach w wysokości 40% ad valorem.

Przy budowie taryf wyjątkowych przyznane zostały specjalne zniżki przy przewozach przez porty polskie. Stwierdzić trzeba, że Niemcy — pragnąc przyciągnąć transporty do swoich portów — przyznały t. zw. „Seehafendurchfuhrtarifen", czyli tranzytowe taryfy, zawierające olbrzymie zniżki stosowane często indywidualnie. Chodziło więc o przeciwstawienie się tendencjom niemieckim i utworzenie konkurencyjnych stawek do portów polskich.

Projektowane taryfy mogą jeszcze ulec pewnym zmianom lub korektywom, gdyż będą one przedmiotem badań specjalnej komisji międzyministerjalnej, wreszcie Pana Ministra Komunikacji.

Z POWSZECHNEJ WYSTAWY KRAJOWEJ

Jesteśmy już w przededniu otwarcia wielkiej rewji polskiego dorobku kulturalnego, społecznego i przemysłowego za czas pierwszego dziesięciolecia odrodzonego niezawisłego bytu naszego Państwa. Przemysł chemiczny, we właściwym stopniu doceniający wielkie znaczenie takiego generalnego przeglądu sił, gremjalnie bierze udział w Powszechnej Wystawie Krajowej w Poznaniu. Reprodukowane w poprzednich zeszytach projekty stoisk wskazują, że nietylko istotna treść, lecz również zewnętrzna forma Wystawy stać będą na wysokim poziomie, odpowiadającym całkowicie wadze gatunkowej wytwórczości chemicznej w całokształcie naszych stosunków gospodarczych. Dzisiaj zamieszczamy projekt stoiska Sp. Akc. „Grodzisk", według pomysłu pp. T. Burtatowskiego i T. Kasprzyckiego.

Projekt stoiska Sp. Akc. „Grodzisk".

Z ubolewaniem jednak stwierdzić musimy, że jeszcze kilka wystawiających przedsiębiorstw nie nadesłało nam projektu swych stoisk. Podobna opieszałość utrudnia niezmiernie pracę Zarządu Grupy Chemicznej (Komisji Wystawowej naszego Związku), która nie może przedstawić wszystkich zaaprobowanych przez nią projektów Komisji Artystycznej w Poznaniu. To też korzystamy z okazji, aby na tej drodze raz jeszcze zwrócić się do wspomnianych firm z prośbą o jaknajśpieszniejsze nadesłanie właściwych szkiców i projektów, gdyż rozpoczęcie prac na terenie Wystawy nie może być zatrzymane.

PAŃSTWOWA SZKOŁA CHEMICZNO-PRZEMYSŁOWA

Powstała w roku 1925, a mieszcząca się początkowo, z braku odpowiedniego lokalu, przy Państwowej Szkole Wawelberga — Państwowa Szkoła Chemiczno-Przemysłowa, została z początkiem b. roku szkolnego przeniesiona do nowego pomieszczenia przy ul. Hożej 88. Lokal ten jest również prowizoryczny, mieści się bowiem na poddaszu gmachu, zaś sprawa urządzeń pracowni ze względu na warunki lokalowe rozwiązuje się trudno, co dotyczy np. kanalizacji, wyciągów, wody, bezpieczeństwa ogniowego; jednak w granicach osiągalnych, przeniesienie szkoły stanowi duży postęp i udogodnienie, w porównaniu ze stanem dotychczasowym.

Skutkiem opóźnienia w urządzaniu nowego lokalu i przenosin Szkoły, a także pewnych fermentów wśród młodzieży, miało miejsce znaczne opóźnienie normalnych zajęć w szkole; obecnie szkoła funkcjonuje już normalnie.

Szkoła jest typu średniego. Program jej, po wprowadzeniu pewnych zmian, przystosowany został do kształcenia sił pomocniczych dla przemysłu chemicznego.

Kończący otrzymują tytuł technika-chemika. Specjalizacji narazie niema, natomiast jest przewidziana w przyszłości, w miarę rozwoju szkoły i uzyskania niezbędnych funduszów.

Pracownie chemiczne są dwie: jedna ogólna analityczna, druga przeznaczona dla preparatyki organicznej i ćwiczeń z technologji nieorganicznej i organicznej.

Uczniów w danej chwili jest 47. Z tego na kursie I — 20, na kursie II — 16 i na kursie III — 11.

Egzamin ostateczny dla kursu III przewidziany jest w drugiej połowie kwietnia 1929 r.

Wszyscy uczniowie obowiązani są odbyć 6-cio tygodniową praktykę w czasie przerwy wakacyjnej, a po ukończeniu szkoły 6 - miesięczną praktykę fabryczną, poczem dopiero otrzymują świadectwo ostateczne.

W najbliższej przyszłości zamierzone jest przekształcenie obecnie istniejącej 2½-letniej szkoły, do której przyjmuje się kandydatów po ukończeniu 6-ciu klas, na szkołę normalnego typu z kursem 4-letnim, do której przyjmowani będą kandydaci po ukończeniu 4 klas szkoły średniej lub ukończeniu szkoły powszechnej.

Związek Przemysłu Chemicznego, należycie doceniając wielkie znaczenie kształcenia młodych kandydatów na majstrów i techników dla fabryk chemicznych, obserwuje z uwagą rozwój Szkoły i żywo interesuje się jej losami. W Radzie Opiekuńczej Szkoły zasiada 4-ch członków Zarządu naszego Związku — pp. Prof. J. Zawadzki, Inż. F. Wiślicki, Inż. E. Natanson, Inż. J. Podraszko, zaś Związek — drogą bezpośredniego kontaktu z kierownictwem Szkoły — stara się również w miarę możności współdziałać rozwojowi tej pożytecznej placówki.

KRONIKA

Stosownie do przepisów Rozporządzenia Ministra Przemysłu i Handlu z dn. 14 grudnia 1928, Izby Przemysłowo-Handlowe obowiązane są przedstawić sądom rejestrowym listę osób, pośród których będą wyznaczeni biegli rewidenci, celem badania i wydawania opinij w przedmiocie sprawozdań założycieli spółek akcyjnych. W wyniku tego Rozporządzenia, powołane zostały następujące osoby dla oceny wspomnianych sprawozdań w dziedzinie przemysłu chemicznego:

Na terenie Izby Przemysłowo-Handlowej w Warszawie pp. Inż. Karol Ginsberg, Dyrektor Sp. Akc. „Strem", Maksymiljan Zand, Dyrektor Tomaszowskiej Fabryki Sztucznego Jedwabiu, Aleksander Jung, Szef buchalterji Sp. Akc. „Florida".

Na terenie Izby Przemysłowo-Handlowej we Lwowie pp.: Dr. Emanuel Blumenfeld, Dyrektor fabryki chemicznej, Zygmunt Halber przemysłowiec, Dr. Kazimierz Ihnatowicz przemysłowiec, Dr. Wacław Leśniański — Profesor Politechniki, Inż. Zygmunt Platowski, Dyrektor Sp. Akc. Eksploatacji Soli Potasowych, Dr. Jan Poratyński, właściciel apteki, Dr. Bronisław Wysoczański, Dyrektor firmy „Mikolasch i S-ka", Inż. Kazimierz Żardecki, Dyrektor Miejskiej Gazowni.

Na terenie Izby Przemysłowo-Handlowej w Poznaniu pp.: Dr. Kazimierz Celichowski, Franciszek Maciejewski, Dyrektor Wytwórni „Blask", Dr. Juljan Flattau, Dr. Stanisław Waschko, Stanisław Lange.

Na terenie Izby Przemysłowo-Handlowej w Toruniu: pp.: Inż. Stefan Dażwański, Roman Kociurski, Ludwik Schroeter.

Dn. 31 stycznia r. b. odbyło się w Krakowie posiedzenie Izby Przemysłowo-Handlowej, mające na celu zbliżenie producentów i konsumentów branży chemicznej. Jest to już trzecia narada, zwołana z inicjatywy naszego Związku na terenie Izb Przemysłowo-Handlowych (pierwsza odbyła się w Katowicach, druga we Lwowie). Zebranie krakowskie zagaił Prezes Izby, p. Epstein, wskazując na doniosłe znaczenie, jakie podobne konferencje odegrać mogą nietylko w dziedzinie jednej gałęzi przemysłu, lecz również dla poprawy całokształtu stosunków gospodarczych w Polsce. Po oświetleniu istoty zagadnienia przez p. Inż. T. Zamoyskiego wywiązała się ożywiona dyskusja, w której brali udział pp.: Inż. Rossenberg, Inż. Scherer, Inż. Buchner, Radca Gottlieb, Sierotwiński, Inż. Żabner, Inż. Anisfeld, Inż. Jawornicki, Inż. Keh, Inż. Eisen, Weinfeld, Dyr. Maiss. Zebrani wypowiedzieli opinję, że konferencje dla zbliżenia produkcji i konsumcji powinny się powtarzać perjodycznie i że pierwsza podobna na terenie Krakowa dyskusja daje nader korzystne dla obydwu stron rezultaty. W wyniku powziętych uchwał — Izba Krakowska rozesłała do wszystkich odbiorców artykułów chemicznych odpowiedni kwestjonarjusz, zwracając ich uwagę na istnienie produkcji krajowej w wielu dziedzinach oraz zapytujący o życzenia konsumentów i kupców w stosunku do krajowego przemysłu chemicznego.

Nakładem Instytutu Wydawniczego „Bibljoteka Polska" ukazała się broszura Naczelnego Dyrektora Centralnego Związku Polskiego Przemysłu, Górnictwa, Handlu i Finansów, p. Andrzeja Wierzbickiego p. t.: „Zagadnienie etatyzmu i neoetatyzmu w Polsce". Interesujące to wydawnictwo jest echem znanej powszechnie dyskusji na rzeczony temat, jaka prowadzona jest na zebraniach, w prasie i literaturze gospodarczej i stanowi cenny przyczynek do aktualnych spraw, stanowiących przedmiot żywego zainteresowania szerokiego ogółu spraw gospodarczych.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ustaw Nr. 7 z dn. 31 stycznia r. b. ukazały się pod poz. 56 i 58 Ustawy z dn. 12 stycznia 1929, ratyfikujące: tymczasowy układ handlowy między Polską a Łotwą oraz protokuł dodatkowy do traktatu handlowego między Polską a Norwegją.

ECHA

Zarządzeniem Ministra Przemysłu i Handlu z dn. 29 stycznia 1929 — radcą Izby Przemysłowo-Handlowej w Łodzi został mianowany p. Inż. Michał Hertz, Dyrektor techniczny Tomaszowskiej Fabryki Sztucznego Jedwabiu.

OD ADMINISTRACJI

Administracja „Wiadomości Przemysłu Chemicznego" zawiadamia, że z dn. 1-go stycznia r. b. opłata za umieszczenie nazw firmy w dziale „Produkty wytwórczości krajowej" wynosi dla członków Związku Przemysłu Chemicznego — Zł. 35 kwartalnie za pierwsze trzy wiersze i po zł. 10 kwartalnie za każdy następny wiersz.

NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Aceton	580 zł.
Alkohol metylowy techniczny	— "
" " czysty 99%	— "
Amonjak skroplony za 1 kg NH_3	1,68 "
Azotniak mielony za 1 kg % N_2	1,80 "
" granulowany za 1 kg % N_2	2.— "
Azotan amonowy	103.60 "
Benzen handlowy 90%	91 "
" czysty	103 "
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	20 "
Chlorek cynku (ług 50%)	55 "
Chlorek wapna bielący	40 "
Chlorek wapnia ($CaCl_2$)	20—22 "
Chloroform czysty	900 "
" „pro narcosi"	1.900 "
Fenol czysty	275 "
Formalina 30%	260 "
Fosfory rachowskie surowe	3,50—4 "
Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	319 "
" techniczna	200 "
Karbid	58—62 "
Karbolineum	45 "
Klej kostny	250 "
Klej skórny	400 "
Krezol	135 "
Kwas azotowy 30° Bé w przel. na 100% HNO_3	110 zł.
Kwas mrówkowy 85%	241 "
" siarkowy 60° Bé	6,32 "
" solny bez arsenu	16 "
" octowy techn. 30%	110 "
Mączka fosforytowa rachowska 16,5% P_2O_5	7,20—8,25 "
" kostna odklejona 30% P_2O_5	20 "
Naftalen surowy prasowany	34,50 "
" czysty w łuskach	65 "
Octan sodu	140 "
" ołowiu	270 "
Oleina zwierzęca destylat	300 "
" " saponifikat	290 "
Oleum 20%	19,95 "
Pirydyna czysta za 1 kg	12 "
Smoła preparowana	27,50 "
Siarczan amonu	43 "
Siarczek sodu 60/62%	66 "
Soda amonjakalna	25 "
" kaustyczna	60 "
Sól glauberska kalcynowana niemielona	16 "
Stearyna	280 "
Superfosfat 16%	13,60—14,88 "
Toluen czysty	103 "

Ceny powyższe rozumieją się za 100 kg, loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdą rozumieją się wraz z opakowaniem

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego" bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 14, telefon 410-14 Wychodzi 1-go i 15-go każdego miesiąca

Wydawca: w imieniu Związku Przemysłu Chemicznego Rzeczypospolitej Polskiej — Dyrektor Związku, Inż. EDMUND TREPKA.

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI. Drukarnia „Rola" J. Buriana, Mazowiecka 11